

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
18/2114 -

Dato
31.05.2018

Skriftlig spørsmål nr. 1637 fra Sigbjørn Gjelsvik

Jeg viser til brev av 23. mai fra Stortingets president vedlagt følgende spørsmål fra stortingsrepresentanten Sigbjørn Gjelsvik:

«I budsjettavtalen med KRF og V anslår regjeringen de økte inntektene fra de såkalte sukkeravgiftene som følge av avgiftshoppet til hhv. 1120 og 900 mill. kroner påløpt i 2018. Hvilken totalomsetning og hvilket avgiftsgrunnlag har man da lagt til grunn for hhv. 2017 og 2018 for hver av de to varegruppene, og hvor stort nedtrekk har man gjort for 2018 for hhv. forventet økt grensehandel og redusert forbruk målt i kroner og prosent på bakgrunn av avgiftshoppet?»

Begrunnelse:

NTB melder i dag 23. mai at Finansdepartementet ikke ønsker å oppdatere sine anslag for inntektene fra sukkeravgiftene basert på bl.a. nye tall for grensehandelen og omsetning hos norske aktører. Dette er oppsiktsvekkende når man ser konsekvensene avgiftsøkningen har fått for norske arbeidsplasser og norsk verdiskapning. Direktør Ingvill Storksen i Virke dagligvare mener det er all grunn til å tro at regjeringens provenyanslag på ca. 2 milliarder kroner er for høyt. En annen mulighet er at Finansdepartementet allerede i sine anslag har tatt høyde for en betydelig økning i grensehandelen og reduksjon i omsetningen hos norske aktører. Det vil i så fall være oppsiktsvekkende om dette er informasjon departementet har holdt for seg selv.»

Svar:

Ved beregning av provenyeffekten av avgiftsendringer forsøker departementet å ta hensyn til at endringen vil påvirke aktørenes tilpasning. Dette gjøres ved å benytte elastisiteter i provenyberegningene. Priselastisitetene som benyttes er et uttrykk for hvor mange prosent etterspørselen (omsetningen i Norge) endres når prisen endrer seg med én prosent.

Priselastisitetene varierer mellom ulike varer.

Virkingen på provenyet av endringen i en avgiftssats kan deles inn i en direkte effekt (priseffekt) og en indirekte effekt (etterspørselseffekt). Den *direkte effekten* er den reelle avgiftsendringen i prosent multiplisert med referanseprovenyet for året avgiftsendringen skal gjennomføres. Den direkte effekten reflekterer provenyvirkningen av avgiftsendringen dersom etterspørselen holdes konstant. Den *indirekte effekten* følger av at etterspørselen endrer seg som følge av en avgiftsendring. Det antas at avgiftsendringen i sin helhet blir veltet over i prisen. Hvor mye anslått etterspørsel endrer seg vil avhenge av størrelsen på avgiftsendringen målt i prosent, avgiftens andel av prisen og priselastisiteten.

For en mer detaljert beskrivelse av Finansdepartementets beregningsmetoder, vises det til «Grunnlag for Finansdepartementets beregninger av skatter og avgifter i statsbudsjettet for 2018 – Beregningskonvensjoner 2018» (arbeidsnotat 2017/10):

https://www.regjeringen.no/contentassets/4555aa40fc5247de9473e99a5452dfd/arbnotat10_2017.pdf

Forutsetningene for anslått provenyeffekt av endringene i avgiftene på sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer, er vist i tabell 1.

Tabell 1 Antatt direkte priselastisiteter og avgiftens andel av prisen ved endringen i avgiftene i 2018.

	Referanseproveny for 2018 (jf. Prop. 1 LS (2017-2018))	Priselastisitet	Avgiftens andel av antatt gjennomsnittlig salgspris
Sjokolade- og sukkervarer mv.	1 500 mill. kroner	-0,34	0,09
Alkoholfrie drikkevarer mv.	2 350 mill. kroner	-0,34	0,12

Gitt disse forutsetningene, og en antagelse om at avgiftsøkningen skyves fullt ut over i prisene til forbrukerne, kan det antas at avgiftsøkningen for sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer gir en reell *gjennomsnittlig* prisøkning i 2018 på henholdsvis nær 9 pst. og i overkant av 5 pst. I beregningen er det tatt hensyn til at det er 15 pst. merverdiavgift på disse avgiftene. En prisøkning i denne størrelsesorden antas å redusere avgiftspliktig innenlands etterspørselen etter sjokolade- og sukkervarer med om lag 3 pst., mens avgiftspliktig innenlands etterspørselen etter alkoholfrie drikkevarer antas å gå ned med rundt 2 pst. Hvordan etterspørselsnedgangen fordeler seg mellom grensehandel/netthandel og ev. reduksjon i nordmenns konsum av disse varene, er usikkert.

Departementet følger utviklingen i avgiftsinntekter løpende, men gir ikke oppdaterte anslag for de enkelte særavgiftene i revidert budsjett. Dette er standard praksis, og overhodet ikke oppsiktsvekkende. I forbindelse med fremleggelse av statsbudsjett for 2019 vil det bli oppgitt oppdaterte anslag for inneværende og kommende år for skatter og avgifter bl.a. basert på skatte- og avgiftsinngangen hittil i år og eventuelle forslag til endringer i satser eller regler for kommende år.

Med hilsen

Siv Jensen